

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ В РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Потапова О.А.,

викладач вищої категорії, викладач-методист,

Технологіко-економічного коледжу

Миколаївського національного аграрного університету

м. Миколаїв, Україна

Науково – дослідницька робота студентів - важливий чинник при підготовці молодого фахівця та майбутнього спеціаліста.

У процесі навчання студенти здобувають навички, що стануть їм у нагоді протягом усього життя, у яких галузях вони не працювали би, - самостійність суджень, уміння концентрувати увагу на найголовнішому, постійно збагачувати запас знань, мати власний погляд на проблеми, які вони повинні вміти раціонально вирішувати.

Дослідницький підхід вимагає такого використання окремих методів у навчанні, під час якого студенти шляхом самостійних спостережень і дослідів роблять необхідні узагальнення та висновки.

Саме так вони набувають уміння мислити не лише на підставі висловлень викладача або тексту підручника, але і через самостійне встановлення фактів.

Різновидами пошукової навчальної діяльності студентів є:

1. Дослідницька – систематичне дослідження (постановка проблем, висування та перевірка гіпотез, генерацій ідей тощо).

2. Комунікативно – діалогова, дискусійна - виявлення та зіставлення точок зору і позицій, добір та пред'явлення аргументів.

3. Ігрова - моделює в предметно – змістовному (імітаційно-ігровому) і соціально – психологічному (рольовому) плані.

Прагнення до безперервного вдосконалення знань, розвиток умінь орієнтуватись в безмежному потоці інформації – одне із завдань сучасної системи навчання.

Науково – дослідницький метод успішно використовується мною під час вивчення різних дисциплін і на різних етапах навчання.

Ефективним засобом розвитку творчих нахилів студентів є залучення їх до науково – пошукової роботи, в процесі якої підвищується рівень фахової підготовки, оскільки саме творчість є основою пізнання. Звичайно, організація науково-дослідницької роботи студентів у нашому начальному закладі не проста. Ускладнює її і короткий термін навчання (переважно 3 роки). Практично у першому семестрі відбувається адаптація студентів до умов навчання в навчальному закладі. Та і викладачі лише знайомляться зі студентами. Більш плідна робота починається лише з другого курсу. Тобто для залучення студента у творчий процес залишається всього 2 роки.

В нашому навчальному закладі розроблено Положення про науково – пошукові гуртки. Підсумки роботи студентського наукового гуртка «Комерсант» підводяться на щорічних студентських науково – практичних конференціях.

Метод проектів- це метод в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Мета використання методу полягає у формуванні навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні студентів різного віку за допомогою інноваційних педагогічних технологій, якими передбачається самостійна (індивідуальна чи групова) дослідницько-пошукова діяльність студентів.

Серед основних вимог до використання даного методу доцільно виділити наступні:

- наявність значущої в дослідницькому або творчому плані проблеми чи задачі, для розв'язування якої потрібні інтегровані знання та дослідницький пошук;
- практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів;
- визначення кінцевої мети проектів (спільних чи індивідуальних);
- визначення базових знань з різних галузей, необхідних для роботи над проектом;
- використання дослідницьких методів: визначення проблеми, дослідницьких задач, які впливають з проблеми, висунення гіпотез щодо їх розв'язування, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отримання даних, підведення підсумків, корегування, висновки (використання в ході спільного дослідження методів мозкової атаки і "круглого стола", статистичних методів, творчих звітів, перегляду);
- результати виконаних проектів мають бути певним чином оформлені (відеофільм, комп'ютерна газета, анімаційний мультфільм, веб-сторінка).

Результат навчання за методом проекту. Останнім часом у нашій країні відбувається процес модернізації освітньої системи. Ці зміни відбуваються за трьома основними напрямками: входження до світового освітнього простору; пошук нових засобів і методів формування творчої особистості; подальша інтеграція освітніх факторів (школи, родини, суспільства). Однією з педагогічних технологій, яка спрямована на покращення та розвиток трудового навчання, є метод творчих проектів або проектно-технологічний метод.

Перевага проектно-технологічного методу трудового навчання, в порівнянні з попередніми, насамперед полягає в тому, що студенти під час цієї діяльності більш активно залучаються до самостійної, практичної, планової та систематичної роботи, в них виховується прагнення до пошуку шляхів створення нового або більш якісного вдосконалення існуючого виробу (матеріального об'єкта), формується уявлення про його майбутнє застосування; розвиваються моральні та трудові якості студента, мотиви вибору професії.

Спираючись на наукову літературу з питання теорії та практики проектно-технологічного підходу до трудового навчання, можна визначити структуру й послідовність проектно-технологічної діяльності студентів у такому вигляді:

1. Етап підготовки та організації проектно-технологічної діяльності;
2. Етап технічно-творчого конструювання;
3. Етап технологічного процесу;
4. Заключний етап.

За цією структурою проектування як складова частина проектно-технологічної діяльності має чітко визначені етапи та стадії його здійснення.

Перший етап – етап підготовки та організації. На цьому етапі студенти мають вибрати об'єкт праці й поставити перед собою технічно-творчу проблему, визначити значення проектного об'єкта. На цьому етапі студенти пропонують різні варіанти конструкції виробу, усвідомлюють варіанти запропонованої конструкції.

Другий етап – етап технічно-творчого конструювання. На цьому етапі студенти складають ескізи виробу, вибирають необхідні матеріали й інструменти, визначаються з більш оптимальною технологією виготовлення проектного виробу.

Третій етап – технологічний, студенти виконують визначені технологічним процесом операції, проводять самоконтроль власної діяльності.

Технологічний етап вимагає від студента дотримання технології, трудової дисципліни та культури праці.

На заключному етапі студенти виконують коригування виконаного виробу порівняно із запланованим, здійснюють випробування об'єкта, виконують захист проекту.

Зміст спільної роботи викладача й студентів на заняттях з Товарознавства непродовольчих товарів в процесі проектно-технологічної діяльності на етапах підготовки й організації проектно-творчої діяльності та технічно-творчого конструювання має відповідати чітко вираженій та логічній послідовності організації роботи як студента, так і викладача за певним, попередньо спланованим і обґрунтованим планом.

Для етапу підготовки й організації проектно-творчої діяльності розглянемо стадії виконання роботи з дисципліни Комерційне товарознавство, тема «Килими та килимові вироби».

1. Стадія пошуку проблеми. Викладач пропонує студентам низку проблем, орієнтовний перелік об'єктів проектування, повідомляє вимоги, що ставляться до проектів, якої технології слід дотримуватися під час виконання проектів і критерії їх оцінювання. Студенти уважно сприймають інформацію викладача та аналізують запропоновані проекти.

2. Стадія визначення проблемної сфери. Викладач дає поради, консультації, допомагає студентам усвідомити проблему. Кожний студент вибирає одну із запропонованих викладачем проблем – ту, що йому найбільше сподобалась.

3. Стадія вироблення ідей та варіантів розв'язання проблеми.

Викладач організує спостереження, надає консультації, допомагає точніше сформулювати тему проекту, дає поради щодо допоміжної літератури. Студенти, використовуючи надбані знання та перспективу у відповідних виробках, формують низку ідей, а згодом і варіанти конструкцій проекту.

4. Стадія формування основних параметрів і кінцевих вимог. Викладач уточнює, дає поради та консультації. Студенти визначають основні параметри проекту (габаритні розміри, сферу застосування тощо) та кінцеві вимоги, які ставляться до майбутнього виробу.

5. Стадія вибору оптимального варіанта та обґрунтування проекту. Викладач здійснює контроль, консультує, уточнює подані студентами варіанти, доповнює їх відповідно до технологічних умов. Студенти визначають найбільш вдалий варіант, аналізуючи запропоновані проекти.

6. Стадія прогнозування майбутніх результатів. Викладач вислуховує студентів, дає поради, консультації. Студенти уточнюють ескіз та оформлення проекту.

Список використаних джерел:

1. Положення про організацію навчального процесу Технологічного-економічного коледжу Миколаївського національного аграрного університету, 2020 р.
2. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень студентів : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. - К. : Кондор, 2003 р.
3. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. - К. : Центр навч. літ-ри, 2003 р.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. - 3-тє вид., стер. - К. : Знання-Прес, 2003 р.
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень / Г. С. Цехмістрова. - К. : Слово, 2003 р.